

EUROKONWERSATORIA

Koordynatorka: Joanna Różycka-Thiriet

j.rozycka@schuman.pl

4. konwersatorium

14 grudnia 2022 r.

Temat: Nowy rozdział w historii Zjednoczonego Królestwa**Nasz gość:****- dr Przemysław Biskup, analityk Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych****SŁOWNICZEK PRZETRWANIA**

Artykuł 50 Traktatu o Unii Europejskiej – precyzuje procedurę wystąpienia państwa członkowskiego z Unii Europejskiej. Wprowadzony został do traktatu dopiero podczas ostatniej reformy (weszła w życie w 2009 roku). Wcześniej przepisy nie przewidywały wprost takiej możliwości. Zgodnie z art. 50 państwo informuje Radę Europejską o zamiarze wystąpienia (Zjednoczone Królestwo notyfikowało swą decyzję 29 marca 2017 roku w efekcie **referendum 23 czerwca 2016**). Rada Europejska ustala wytyczne negocjacji. W imieniu Unii negocjacje prowadzi Komisja Europejska. Decyzję o zawarciu umowy o opuszczeniu Unii podejmuje Rada większością kwalifikowaną, za zgodą Parlamentu Europejskiego. Art. 50 przewiduje, że kraj przestaje podlegać unijnym traktatom (a więc przestaje być członkiem UE) w dniu wejścia w życie takiej umowy lub, jeśli nie została wynegocjowana, 2 lata po zgłoszeniu zamiaru opuszczenia UE (w przypadku Zjednoczonego Królestwa miał to pierwotnie być 29 marca 2019 roku). Jednak Rada Europejska może jednomyślnie wydłużyć okres negocjacji (tak się stało w przypadku Brytyjczyków). Ostatecznie umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa z UE została uzgodniona 17 października 2019 roku, a weszła w życie 1 lutego 2020 roku. Zakładała okres przejściowy do końca 2020 roku, umożliwiający wynegocjowanie kolejnej umowy, tym razem dotyczącej przyszłej współpracy. Najważniejszymi punktami negocjacji UE-UK dotyczących wyjścia z Unii były m.in. ochrona praw obywateli UE i obywateli Zjednoczonego Królestwa po **brexicie**, zobowiązania finansowe Zjednoczonego Królestwa wobec Unii oraz kwestia granicy między Irlandią i Irlandią Północną (uniknięcie tzw. **twardej granicy, hard boarder**).

Umowa o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej z jednej strony a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z drugiej – umowa uzgodniona 24 grudnia 2020 roku regulująca stosunki między Zjednoczonym Królestwem i Unią Europejską po zakończeniu okresu przejściowego (po 31 grudnia 2020). 29 grudnia Rada UE podjęła decyzję w sprawie jej podpisania i tymczasowego stosowania od 1 stycznia 2021 roku, żeby uniknąć próżni prawnej. Porozumienie weszło w życie 1 maja 2021 roku. Wersja angielska umowy liczy aż 1246 stron. Forum współpracy między UE i UK jest Rada Partnerstwa. Zgodnie z porozumieniem Zjednoczone Królestwo nie jest już częścią unii celnej ani wspólnego rynku, ale między stronami nie zostaną wprowadzone cła ani ograniczenia ilościowe w handlu. Umowa reguluje przewozy w transporcie drogowym, lotniczym i morskim - zapewniła ciągłość świadczenia usług transportowych. Do końca negocjacji rozmawiano o zagadnieniach związanych z konkurencją, o rybołówstwie i egzekwowaniu postanowień umowy w przyszłości. Połowa poruszanych w umowie obszarów nie jest związana z gospodarką (są tam np. omówione kwestie związane z bezpieczeństwem). Równocześnie zawarto dwie inne umowy - umowę w sprawie procedur bezpieczeństwa na potrzeby wymiany i ochrony informacji niejawnych oraz umowę o współpracy w zakresie bezpiecznego i pokojowego wykorzystania energii jądrowej. Obecnie Rady UE i Parlament Europejski pracują nad rozporządzeniem o środkach autonomicznych, które ma pozwolić Unii egzekwować swoje prawa

wynikające z umowy o opuszczeniu UE oraz umowy o handlu i współpracy. Projekt zakłada m.in. możliwość przyjmowania wobec Zjednoczonego Królestwa restrykcji uderzających z handel i inwestycje, sankcje wymierzone w przewoźników lotniczych, zawieszanie preferencyjnego traktowania pewnych produktów.

Londongrad – żartobliwe a może i złośliwe określenie Londynu, w którym ekskluzywne domy w najlepszych dzielnicach miasta wykupywali rosyjscy bogacze lokujący swoje środki finansowe w bezpieczniejszym niż Rosja kraju, a także piorący po prostu swoje pieniądze. Osiedlanie się rosyjskich bogaczy na brytyjskim terytorium nasiliło się, gdy w 2008 roku Zjednoczone Królestwo uruchomiło program **złotych wiz** dla bogatych inwestorów (*tier 1 investor visa scheme*) – osoby posiadające co najmniej 2 mln funtów w funduszach inwestycyjnych i mające konto bankowe w UK mogły się ubiegać wraz z rodziną o prawo pobytu, a im więcej zainwestowały, tym szybciej je otrzymywały (za 10 mln funtów inwestycji można było otrzymać bezterminowe zezwolenie na pobyt w 2 lata). Z raportu Komisji Wywiadu i Bezpieczeństwa Parlamentu z 2020 roku wynikało, że do 2020 takie wizy otrzymało prawie 2500 Rosjan na łączną liczbę 12200 wiz (drugą nadreprezentowaną grupą byli Chińczycy – prawie 4000 wiz). Do 2018 roku nie zwracano większej uwagi, skąd się wzięły inwestowane środki. Obecnie niektórzy rosyjscy inwestorzy, którzy skorzystali ze złotych wiz, zostali objęci sankcjami. Mechanizm został zlikwidowany w lutym 2022 roku. Transparency International szacowało, że Rosjanie powiązani z Kremlm albo oskarżeni o przestępstwa finansowe posiadają w Zjednoczonym Królestwie majątki szacowane na co najmniej 1,5 mld funtów.

Sankcje – Zjednoczone Królestwo wprowadziło sankcje podobne do tych innych zachodnich krajów. Łącznie Zjednoczone Królestwo i jego partnerzy nałożyli już sankcje na ponad 1200 osób, ponad 120 podmiotów i 19 rosyjskich banków. Brytyjskie restrykcje obejmują zamrożenie aktywów, które zakazuje każdemu obywatelowi Zjednoczonego Królestwa i firmom z tego kraju transakcji z funduszami będącymi w posiadaniu lub kontrolowanymi przez karana osobę. Według danych z 10 listopada w ramach brytyjskich sankcji na Rosję zamrożono i zgłoszono do Urzędu Wdrażania Sankcji Finansowych aktywa warte ponad 18,39 mld funtów. Sankcje uniemożliwiają również przekazywanie funduszy lub zasobów osobom na celowniku. Poza tym sankcje obejmują zakaz wjazdu i pobytu w Zjednoczonym Królestwie wskazanych osób. Dodatkowo wprowadzono sankcje transportowe - przelot lub lądowanie rosyjskich samolotów jest przestępstwem. Rosyjskie statki mają zakaz wpływania do brytyjskich portów. Sankcje obejmują embargo na eksport określonych towarów do Rosji oraz na import określonych towarów z Rosji czy transfer określonych technologii.

PORTRETY MNIEJ ZNANYCH MĘŻCZYŹN I KOBIEC

Autor: Lauren Hurley / No 10 Downing
<https://www.gov.uk/government/people/rishi-sunak>

Urodzony w 1980 roku Rishi Sunak został premierem 25 października br. po katastrofalnie krótkich (zaledwie 6-tygodniowych) rządach premier Liz Truss, która z kolei zastąpiła odchodzącego w niesławie premiera Borisa Johnsona. Sunak jest jednocześnie liderem Partii Konserwatywnej. Ugrupowanie musiało w pośpiechu wybrać nowego liderami i premiera po porażce Truss, a Sunak zwyciężył dzięki poparciu konserwatywnych parlamentarzystów. Jego rodzice mają hinduskie pochodzenie, choć obydwójce urodzili się w Afryce. On sam urodził się w Zjednoczonym Królestwie. Dzięki staraniom rodziców (ojca lekarza i matki farmaceutki) zdobył staranne wykształcenie. Ukończył filozofię, ekonomię i politologię w Oxfordzie. Ma także MBA ze Stanfordu. Parlamentarzystą został w 2015 roku, a do rządu trafił po raz pierwszy w 2018 (jako minister do spraw samorządów), następnie w 2019 został sekretarzem skarbu, a w 2020 ministrem finansów (zderzył się od razu z konsekwencjami pandemii koronawirusa dla brytyjskiej gospodarki i rynku pracy). Przed referendum opowiadał się zdecydowanie za bexitem. Zanim wszedł do polityki w 2015 roku zajmował się z powodzeniem biznesem i przez kilka lat mieszkał w USA. Swoją dobrą sytuację materialną zawdzięcza jednak także żonie Akshacie Murty, której ojciec jest miliarderem.

